

О. А. Шумейко,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

МОВНІ ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО: ТРАНСФОРМАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

У статті схарактеризовано мовні засоби творення комічного, пов'язані з індивідуально-авторською трансформацією фразеологічних одиниць. Для створення комічного ефекту автори використовують фразеологізми як ядерні елементи розгорнутих метафор.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, трансформація, метафора, комічне, гумор, іронія, сатира, сарказм.

© О. А. Шумейко, 2016

CREATION COMIC LANGUAGE MEANS : TRANSFORMATION PHRASEOLOGICAL UNIT

Article Author determined language means creation of comic – related individual author's transformation idioms. To create a comic effect phraseologisms authors use as nuclear elements deployed metaphors.

Characteristic of poetry definite period the phraseology is used as nuclear elements deployed metaphors. They are based on personification. Postponed features, performance, named in idioms, contrasting with their carriers on grounds such as a significant, large-scale, large (sun, fire, burn) and small (people, animals). There is a comic based on double contrast: on one side – the opposition on domestic grounds, but on the other – for stylistic coloring phraseology and its contextual environment.

Metaphorical imagery, of course, contains explicit or hidden assessment that enhanced context, which in turn helps create a comic. In rare cases, the metaphor ellipsis accompanied by one of the components of phraseological units, which increases the emphasis more. Sometimes irony arises in connection with the replacement of negative- form phraseologism on affirmative.

The phenomena of reality, which are represented in the works metaphorically varied: nature (environmental pollution motive), social realities (the motif of the depreciation of the native language). These language tools can perform the function of the frame.

Features of use of lexical and phraseological units caused by the aesthetic principles of the representation of reality, which arise on the basis of a negative attitude to certain events generated by reality.

Key words: phraseological unit, transformation, metaphor, comic, humor, irony, satire, sarcasm.

ЯЗЫКОВЫЕ СРЕДСТВА СОЗДАНИЯ КОМИЧЕСКОГО: ТРАНСФОРМАЦИЯ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ

В статье охарактеризованы языковые средства создания комического, связанные с индивидуально-авторской трансформацией фразеологических единиц. Для создания комического эффекта авторы используют фразеологизмы как ядерные элементы развернутых метафор.

Ключевые слова: фразеологическая единица, трансформация, метафора, комическое, юмор, ирония, сатира, сарказм.

Об'єкт аналізу – мова української поезії.

Мета статті – визначити особливості творення комічного в українській поезії, виявити та дослідити трансформацію фразеологічних одиниць, а саме функціонування сталих сполук у метафоричних контекстах.

Предмет дослідження – вербальні засоби творення комічного в українській поезії.

На сьогодні між фразеологами немає однастайності щодо визначення меж фразеологічних одиниць. Так, якщо науковці керуються такими основними ознаками, як відтворюваність у мовному потоці та цілісність значення, до фразеології відносять ідіоми, прислів'я, приказки, афористичні вислови, мовні штампи і кліше. Такий погляд на сутність фразеологізмів видається нам цілком слушним і науково вмотивованим.

Тому при добірї фактичного матеріалу ми дотримувалися цієї ж точки зору, тобто широкого розуміння предмета фразеології, що дозволило, у свою чергу, залучити до аналізу всі сталі сполуки, що є носіями комічного.

Висвітлюючи конструктивні та функціональні властивості фразеологізмів, слід брати до уваги, що семантика фразеологізмів в одних випадках дорівнює значенню слова, в інших – виражає ситуацію. Фразеологізми помітно відрізняються один від одного й характером вираження ситуації. Є фразеологізми із внутрішньою або затемненою відображуваною ситуацією, а також із яскраво вираженою ситуацією широкого плану. Пряме значення фразеологізму саме може містити комізм як в окремому слові, так і в усій ситуації. У той же час гумористично забарвлений фразеологізм може, як і слово, вживатися в комічному плані. У досліджуваних нами поетичних текстах комічність, що пов'язана з використанням фразеологізмів, створюється на основі загальних прийомів їх структурно-семантичної трансформації.

У семантиці фразеологізмів обов'язковим і провідним є конотативний компонент. Фразеологічні одиниці створюються не для називання нових явищ, а виникають у зв'язку з необхідністю висловити суб'єктивне ставлення мовця до об'єктивних явищ, що є не менш важливим, ніж об'єктивне повідомлення. Вони передають експресію, емоції, оцінки, ставлення до предмета мовлення, до співрозмовника, до ситуації мовлення.

У художньому дискурсі стійкі мовні комплекси, у тому числі фразеологічні одиниці, можуть зазнавати різноманітних структурно-семантичних трансформацій, зумовлених певними стилістичними настановами. Авторські перетворення фразеологізмів уможливаються їхньою нарізноформленістю і специфікою фразеологічної семантики, що певною мірою є відмінною від лексичного значення.

При аналізі фразеології як засобу комічного важливим є врахування того, що в одних фразеологізмах гумористичний елемент міститься в самому їх значенні, а в інших виникає як результат різноманітних структурних та семантичних трансформацій аналізованих одиниць чи вміщення їх у специфічні контексти.

Письменники звертаються до видозмін фразеологізмів для реалізації певних стилістичних настанов. Різного роду трансформації дають змогу поновити більш чи менш стертий унаслідок багаторазового вживання фразеологічний образ. Нова форма сполуки сприяє зростанню експресії.

Трансформовані фразеологізми в поетичних творах використовуються з різною метою, зокрема для того, щоб увиразнити, посилити гумористичне значення фразеологічних одиниць або ж на основі наявного мовного вислову витворити модифікований образ із гумористичним значенням.

У мовознавстві використовуються різні терміни на позначення прийомів перетворення фразеологічних одиниць: видозміна, модифікація, трансформація, деформація, авторські перетворення, оказіональні перетворення, контекстуальна транспозиція, актуалізація та ін.

Існують різні класифікації авторських перетворень фразеологічних одиниць. Найбільш послідовною вважаємо класифікацію трансформації фразеологізмів В. Білоноженко, І. Гнатюк. Під трансформаціями вони розуміють цілеспрямовані зміни, що стосуються як семантики, так і структури [1, с.10]. Відповідно до характеру змін розрізняють семантичні та структурно-семантичні трансформації. Термін «структурно-семантичні трансформації» з часом став загальноживаним, оскільки структурні перетворення (трансформації) сталих сполук спричинюють і певні зміни їх значення.

В аналізованих поезіях іронічні контексти найчастіше виникають унаслідок метафоричного вживання фразеологізмів. Це можемо спостерігати в тих випадках, коли дія сталої сполуки, характерна для людини, переноситься на явище природи, напр.: «*Можє, вранці десь на Чорногорі / сонце встало з лівої ноги*» [10, с.69]; «*послушно / на лапки ставав [вогонь – О. Ш.] / коли виводив нас / із кубла звірів / тепер обходиться без вигод / переночує в голівці сірника / перевікує в урані*» [8, т.І, с.162]; «*Та тільки хто б на чому не спинився, / яких припуцьєнь ми б не спорудили, – / коли цим горам Київ і не спинився, тут люди вже на мамонта ходили*» [11, с. 72]. У наведених контекстах іронія, безумовно, пов'язана з уявленнями, що викликані авторськими перенесеннями, за якими, відповідно, *сонце* ніби має ноги, як і людина, *вогонь* – лапки, нагадуючи тварину, *гори* наділяються здатністю спати.

Негативне ставлення до поведінки людей, яка призводить до забруднення довкілля, передається через образ, наділений гіркою іронією: «*І добре, що над нами він [місяць – О. Ш.] висить височенько, / а то б уже й на ньому болото розвели*» [11, с. 72].

Структурно-семантичної трансформації зазнають і компаративні фразеологізми, напр.: «*І роздумів жвачку жуєм, як воли, / і щось там нашепче в тривозі, / що звідти пішли, / сюди не прийшли – / застріли на піддорозі*» [5, с. 63]; «*Ми вже їх брали, як бика за роги, – / німецьким штибом ставлені війська*» [9, с. 8]. У наведених контекстах порівняння стосуються не характерних для них суб'єктів. Ці трансформації, як правило, ґрунтуються на індивідуально-авторських асоціаціях. Реалізація образно-семантичного потенціалу в таких випадках максимально працює на досягнення художньої мети – іронічного або сатиричного змалювання дійсності.

Своєрідне оживлення внутрішньої форми фразеологізму як *вівці* підтримується використанням тематично спорідненої лексики *мекання, пастух*, яка в контексті набуває переносного значення із сатиричним відтінком: «*Гуде від преси голова / Як на різдвяні свята дзвін. / Колотяться пусті слова, / Як вівці, загнані в загін. / Їх мекання, тупе й сумне, – / Елементарний примітив. / Пастух стоїть і шапку мне – / Не може взяти на слух мотив...*» [6, с. 81].

Фразеологізм розмовно-побутового характеру вводиться до контексту, в якому розкривається тема знецінення рідної мови: «*Та чи збагну, що на Вкраїні / Уже доводиться в містах / Шукати, ніби голку в сіні, / Дідівське слово на вустах?*» [13, с. 372].

Часові поняття теж зазнають метафоризації з відтінком іронії, як-от: «*Ще сміх наш вогкий, сльози не солоні, / Роки ще нас у спину не жєнуть ...*» [7, с. 181]. У контексті вірша «Старий годинникар» структурно-семантичних змін зазнає стала сполука *часу навалом*: «*Навколо нього час лежав навалом*» [11, с. 13]. У результаті метафоризації ця сполука втрачає ознаки стійкого словесного комплексу, актуалізується її значення як вільного словосполучення, оскільки лексемою *час* Л. Костенко називає і годинники, які ремонтє старий годинникар.

Метафоричне вживання термінологічних сполук із різних галузей знань є одним із засобів створення різних відтінків іронії, до якого досить часто в поетичній мові звертається Ліна Костенко. Хвилювання про долю людства знаходить таке образне втілення: «*Які фатальні наслідки й причини / великий світ над прірвою паселі*» [11, с. 35]. Унаслідок метафоризації терміносполука *фатальні причини й наслідки* співвідноситься із щоденним життям і турботами людей, зокрема із випасання худоби, що й зумовлює іронічний відтінок.

Л. Костенко турбують проблеми майбутнього у зв'язку з порушенням екологічної обстановки, як-от: «*Ще назва є, а річки вже немає. / Усохли верби, вижовкли рови, / і дика качка тоскно обминає рудиментарні залишки багви*» [10, с. 106]. Завдяки цьому словосполученню природа постає своєрідним живим організмом, в якому все взаємопов'язано.

Порушуючи питання історичного минулого нашого народу, зокрема невідомих його сторінок, поетеса в поемі «Скіфська одісея» створює образ, сповнений гіркою іронією: «*Але чому на землях цих, де Київ, / іще літописних лихоліть, / так наче нам хто чорну дірку виві / у історичній пам'яті століть?*» [11, с. 71]. У наведеному метафоричному образі сполука *чорна дірка* детермінологізується через поєднання з логічно несумісною дією *виві*, що й спричинює необхідний ефект.

У художній формі Л. Костенко викладає міфічні уявлення пращурів про виникнення землеробства і з долею гіркою іронією висуває «припущення» щодо появи соціальної нерівності, використовуючи термін із суспільно-політичної галузі знань: «*Полюбивши контрасти соціальні, їм з неба впало також і ярмо*» [11, с. 75].

Експресивний саркастичний образ створюється на основі розгорнутої метафори з використанням термінологічного сполучення *брати в оренду*: «*Не можна брати істину в аренду / і сіяти на ній чортюполох*» [11, с. 73]. Комічний ефект зумовлений внутрішньою суперечністю, що створюється поєднанням економічного терміна з його абстрактним значенням, що виражає ідею прибутку, з лексемою, яка пов'язана зі сферою ідеального і характерна для високого стилю.

Метафоричний образ виникає внаслідок еліпсису одного з компонентів фразеологізму *вітер у кишнях свистить* [3, с. 131] і переміщення його функціональної ролі на словосполучення *гетьманська калита*, у результаті чого з'являється іронічний ефект: «*Свистить моя гетьманська калита*» [9, с. 50].

Наскрізно є іронія в поезії Неда Неждани «Але очі твої засвітилися блакитно...», в якій зображено сприйняття ліричною героїнею чоловіка, що викликав у неї глибокі симпатії. Поетеса звертається до гіперболічних образів, відтворюючи різні відчуття, напр.: «*А коли я торкнулася руки то вона була холодною / Я подумала що ти хотів зірвати Гренландію / Тоді я ще не знала що ти був у лицарських латах / Але аура навколо тебе була як райдуга / Я подумала що на тебе осідає не пил / а попіл погаслих зірок / Я тоді ще не знала що то пилوک для бджіл сувір'я Пасіка / А слідів на дорогах ти не залишав / Я подумала що ти боїшся поранити землю і стаєш / невагомим / Я тоді ще не знала що то твої сліди падають / у непорозуміння*» [12, с. 35]. У контексті метафорично розгортаються сталі сполуки *зірковий пил, породжувати непорозуміння, залишати сліди*. При змалюванні аури ліричного суб'єкта зіставляються і водночас протиставляються словосполучення *пил – пилок*, що об'єднуються негативним оцінним планом зображення. Лірична героїня, яку можна, на нашу думку, ототожнювати із самою поетесою, іронізує з приводу того, що, сприймаючи людину, надумувала ті риси, які хотіла в ній бачити.

Побудова метафоричних контекстів шляхом градації образності органічно увиразнюється художньо-смыслову трансформацією символічного за своєю природою словосполучення *білий кін*: «*Лише коли мені наснився кін білий / І подивився на мене нелюдським голосом / Я зрозуміла що вершника більше не існує в потойбіччі / Він народився*» [12, с. 35], – який супроводжується метафоричним уживанням фразеологізму *нелюдським голосом (кричати)* [3, с. 188]. Поетеса здійснює несподівану, алогічну заміну дієслівного компонента, чим досягає іронічного ефекту.

Неда Неждана майстерно створює експресивні іронічні образи, в яких максимально передається відчуття присутності чи відсутності когось або чогось, наприклад: «*У Києві немає радіації / Бо радіація то коли щось є / але не видно а в нас нема / самих «нема» катма / усе зникає / І незабаром Київ тепле від себе / заблукає / І стільним Києвом назвуть / можливо Ріо-де-Жанейро*» [12, с. 59]. У цьому контексті з поезії «Зона» порушується проблема екології Києва після Чорнобильської трагедії. Поетеса трансформує і метафорично використовує сталий вислів *від себе не втечеш*, надаючи йому протилежної семантики, що створює неочікуваний смисловий ефект.

Гіркою іронією сповнена поезія І. Калинця «Страсть п'ята»: «*юродивий народцю / можеш спокійно / метушитись / адже нині / земля / не стряслася / а темряву / що з неба / попелом / дочасно / тобі на голову / осіла / ти й так / недобачаєш*» [8., т. 1, с. 224]. Поет створює розгорнуту індивідуально-авторську метафору на основі фразеологізму *попелом на голову* – книжн. «вдаватися в тугу, втрачати мужність, надію» [3, с. 680]. У такій художній формі автор засуджує громадянську позицію українців-сучасників, що не дбають про свій розвиток і, відповідно, про майбутнє нації. Як відзначає А. Стебельська, «витончена форма іронії тут і в діміноативній формі «народцю», а слово «юродивий», що

могло б бути вжите в позитивному значенні, міняє сенс навіть через ліквідацію повноголосся у слові «народцю» і звучить саркастично. Сарказм продовжується в дальших словах: «можеш спокійно метушитись» і в дальшому образі, що ілюструє перебіг страстей Христових на Голгофі, але пов'язується з актуальними подіями в Україні» [2, с. 330].

Подібний прийом розгортання метафори використано І. Калинцем у поезії «Страсть шоста»: «без зради / проданий / нашим безсиллям / не один побратим / ще нині / відсахнеться / навіть без срібняків / можливо / пошкодуєш / тоді / за біблійним юдою» [8, т. 1, с. 224-225]. Словесна образність контексту ґрунтується на сталій сполуці *юдині срібняки* – «винагорода за зраду» [3, с. 855]. Саркастичний струмінь з'являється внаслідок переосмислення семантики фразеологізму: зрада *навіть без срібняків*, тобто добровільна, без підкупу, більше вражатиме, ніж зрада *біблійного юди*.

У негативному плані переосмислюється вислів *вінець творіння*, який передає саркастичне значення: «земле / рослині і звірі / ось вінець творіння / діти наші / паралітики і перевертні» [8, т. 1, с. 194] (пор. *Добрі діти батькам вінець, а злі – кінець*).

Іронічного осмислення набуває фразеологізм *камінь ліг на душу* – «кому-небудь дуже важко, хтось перебуває в гнітючому настрої, страждає, переживає і т. ін.» [3, с. 363] у такому контексті: «Камінь що на душі – / вже філософським став» [15, с. 35]. О. Чубачівна поєднує фразеологізми відповідно з нейтральним і книжним стилістичним забарвленням – *мати камінь на душі, філософський камінь, наріжний камінь*. Незважаючи на те, що життєві труднощі, негаразди осмислюються ліричною героїнею цієї поезії з філософської точки зору, вони не зникають, не перестають бути важкими й нерозв'язаними.

На образності фразеологізму *криве дзеркало* («спотворення, перекручення чого-небудь, чий-небудь поглядів, думок») [3, с. 234], що виступає в контексті своєрідним лейтмотивом, побудовано увесь вірш І. Калинця «Не сподобив мене світ...»: «не сподобив мене світ / криве дзеркало / води і небес / криве дзеркало / язика / криве дзеркало / трибун / літають щоночі / кажани трибуни / наді мною / розіпнім його / каже кажан кажанові / він не гожий нам / він у наших дзеркалах / потворний / це й повторений» [8, т. 1, с. 152]. Поет уводить сталу сполуку в генитивні метафори, чим досягає розгортання її образності й водночас певного переосмислення: *криве дзеркало води, небес, язика, трибун*. Таким чином автор створює узагальнений образ спотвореної дійсності часів радянської держави. Іронію вносить висновок висловлення заключної строфи, що, здавалося б, логічно випливає із попереднього контексту, але в той же час виявляється несподіваним, а паронімія *потворний – повторений* стилістично посилює висновок.

Сатирично-викривальний характер має поезія І. Калинця «Куряча пам'ять у містечка», в якій обрамленням виступають фразеологізми *куряча пам'ять* («коротка пам'ять») і *курям на сміх* («щоб викликати глузування») [3, с. 835]. Крім того, негативна оцінка семантика контексту посилюється експресивною образністю метафор і порівняння: «куряча пам'ять у містечка / забуло воно про білого коня / чи може ніколи не було / білого коня у нього / розляглося містечко / на п'яти могилах / як п'яти подушках / кохається містечко у стайнях / покрадено з могил / кам'яні таблиці / на підмурівки / чи не тому так успішно / ведеться плекання / худібки / стояло / на одній таблиці / курям на сміх мовиши / / моїм милим козакам / гетьман» [8, т. 1, с. 167]. Саркастичний ефект з'являється внаслідок зіставлення могил із подушками.

Образного розгортання зазнають сталі вислови, що функціонують у вірші Ю. Андруховича «Мафія» (цикл «Кримінальні сонети»): «На розі Кармелітської та Духа / Святого двометровий зимний хлоп / лежав, зацвівши оком, як циклоп / (античний). Потекла на брук з-під вуха / його червона юха, мов сироп / (малиновий). А в центрі капелюха / прострелено діру» [4, с. 76]. Фразеологізм *пустити юшку* [3, с. 722], що в цьому контексті реалізує семантику «вбити когось», зазнає подвійної актуалізації за рахунок введення порівняльного звороту. Іронічний струмінь вносить епітет *малиновий*, який для смислового виділення оформлений як вставлена конструкція. Це означення є похідним від жаргонної лексеми *малина*, що має такі значення, як 'притон', 'веселе життя', 'відсутність заборон, привілля'. У подальшому контексті цей словообраз, теж використаний у прямому значенні, посилює іронічний ефект: «Літала муха / над ним, і плач дівочий / із утроб летів до неба, де злодійський рай, / де кожен сутенер або шахрай / знайде в куцах на вік собі малину» [4, с. 76]. Заключна строфа також містить сталу сполуку, за зовнішньою серйозністю якої криється гірка іронія: «В присутності лягавих та собак / старенька мати думала: «Ось так / ти гідно шлях життя завершив, сину» [4, с. 76].

Виразний стилістичний ефект у використанні фразеологізмів як засобу творення іронії досягається шляхом розширення їх сполучуваності. Іронічність виникає в макроконтексті, де використовуються ФО *задерти ноги* (зневажл. «померти») [3, с. 305], *на голові ходити* («дуже бешкетувати, чинити безладдя») [3, с. 929]), що мають колорит розмовності: «Я йшов за труною товариша й думав: / везе ж такі людям: / задер ноги і ніякого тобі клопоту, / востаннє блиснув білими стегнами покійника, / а світ хай собі ходить хоч на голові» [14, с. 35]. Комічність є наслідком їхнього поєднання відповідно з лексемами *покійник* і *світ*, а також із дієсловом *везе*, несумісним із тим, що ліричний суб'єкт за цим бачить.

Для вираження комічного поети звертаються до різноманітних засобів структурно-семантичної трансформації сталих сполук. Найбільш активно автори поезії аналізованого періоду послуговуються метафоричним уживанням фразеологічних одиниць. Коло охоплених явищ, які змальовуються у творах метафорично, різноманітні: явища природи (мотив порушення екології), суспільні реалії (мотив знецінення рідної мови, втрата її). Метафоризація сприяє подвійній актуалізації сталих сполук.

Література:

1. Білоноженко В. М., Гнатюк І. С. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів / В. М. Білоноженко – К.: Наук. думка, 1989. – 154 с.
2. Стебельська А. «Тренос» Ігоря Калинця / А. А. Стебельська // Зб. наук. праць Канадського наук. т-ва ім. Т. Г. Шеченка. – Торонто, 1993. – С. 326–332.
3. Фразеологічний словник української мови / Укл. В. М. Білоноженко, В. О. Винник, І. С. Гнатюк та ін. – К.: Наук. думка, 1993.

Джерела ілюстративного матеріалу:

4. Андрухович Ю. Екзотичні птахи і рослини з додатком «Індія». Колекція віршів. – Івано-Франківськ: Лілея / Ю. Андрухович – НВ, 2002. – 112 с.
5. Базилевський В. Вибране: Поезії / В. Базилевський. – К.: Дніпро, 1987. – 239 с.
6. Білаш О. І. Ти відчаль, моя печаль...: Поезії / О. І. Білаш – К.: Укр. письменник, 1992. – 95 с.
7. Вінграновський М. С. Цю жінку я люблю: Лірика / М. С. Вінграновський. – К.: Дніпро, 1990. – 205 с.
8. Калинець І. Зібрання творів: У 2 т. / І. Калинець – К.: Факт, 2004. – Т. І, II.
9. Костенко Л. В. Берестечко: Історичний роман. / Л. В. Костенко – К.: Укр. письменник, 1999. – 157 с.
10. Костенко Л. В. Неповторність: Вірші, поеми. / Л. В. Костенко – К.: Молодь, 1980. – 224 с.
11. Костенко Л. В. Сад нетанучих скульптур: Вірші, поема-балада, драматичні поеми / Л. В. Костенко – К.: Рад. письменник, 1987. – 207 с.

12. Неждана Неда. Котивишня : Збірка віршів / Неда Неждана – К. : Смолоскип, 1996. – 108 с.
13. Руденко М. Д. Поезії / М. Д. Руденко – К. : Дніпро, 1991. – 413 с.
14. Стус В. Вечір. Зламана віть: Вибране / В. Стус – К. : Дух і літера, 1999. – 383 с.
15. Чубачівна О. В. Вдячність деревам : Поезії. / О. В. Чубачівна. – К. : Рад. письменник, 1991. – 94 с.

УДК 81-22

О. М. Яницька, Т. В. Голуб,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

ЛІНГВОКУЛЬТУРНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ЕТИМОЛОГІЧНА СТРУКТУРА НОМІНАТИВНИХ ПОЛІВ ФРАНЦУЗЬКОГО КОНЦЕПТУ *LA FOI*, БРИТАНСЬКОГО *FAITH* ТА УКРАЇНСЬКОГО *VIPA*

Стаття присвячена лінгвокультурному та етимологічному аналізу номінативного поля французького концепту *LA FOI*, британського *FAITH* та українського *VIPA*. Досліджено взаємозв'язок між концептами та засобами їх мовної номінації. В ній актуалізуються основні підходи до проблеми концепту в лінгвістичних дослідженнях, розглядаються методи дослідження концептів. Автор встановила лінгвокультурні ознаки концепту, які визначають його суть, а також дозволяють виокремити його від інших культурних мовно-ментальних одиниць. Представлено номінативне поле та етимологічну структуру французького концепту *LA FOI*, британського *FAITH* та українського *VIPA*, виявлено принципи організації компонентів у семантичній структурі концептів.

Ключові слова: концепт, когнітивно-семантичний аналіз, номінативне поле, етимологія, концептуальний аналіз.

LINGUISTIC AND CULTURAL MEANINGS, ETYMOLOGICAL STRUCTURE OF NOMINATIVE FIELDS OF FRENCH CONCEPT *LA FOI*, BRITISH *FAITH* AND UKRAINIAN *VIPA*

The article deals with linguistic, cultural and etymological analysis of the nominative fields of French concept *LA FOI*, British *FAITH* and Ukrainian *VIPA*. The author analyzes connection between concepts and their linguistic nominations. Different approaches and methods of conceptual analysis in linguistic research are examined in the article. Conceptual linguistic features are established, they determine the sense of concept and also allow to distinguish it from other cultural linguistic and mental units. The nominative field and etymological structure of French concept *LA FOI*, British *FAITH* and Ukrainian *VIPA* are presented, principles of component organization are examined in the semantic structure of concepts.

Key words: concept, cognitive and semantic analysis, nominative field, etymology, conceptual analysis, linguistic picture of the world.

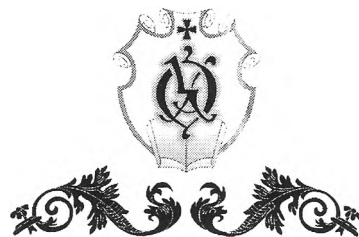
ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ СМЫСЛ И ЭТИМОЛОГИЧЕСКАЯ СТРУКТУРА НОМИНАТИВНЫХ ПОЛЕЙ ФРАНЦУЗСКОГО КОНЦЕПТА *LA FOI*, БРИТАНСКОГО *FAITH* И УКРАИНСКОГО *VIPA*

Статья посвящена лінгвокультурному и этимологическому анализу номинативного поля французского концепта *LA FOI*, британского *FAITH* и украинского *VIPA*. Автора исследовал взаимосвязь между концептами и средствами их языковой номинации. В ней актуализируются основные подходы к проблеме концепта в лингвистических исследованиях, рассматриваются методы исследования концептов. Установлены лингвокультурные признаки концепта, которые определяют его суть, а также позволяют выделить его от других культурных языко-ментальных единиц. Представлено номинативное поле и этимологическая структура французского концепта *LA FOI*, британского *FAITH* и украинского *VIPA*, выявлены принципы организации компонентов в семантической структуре концептов.

Ключевые слова: концепт, когнитивно-семантический анализ, номинативное поле, этимология.

На даному етапі розвитку лінгвістичної науки, науковці намагаються дослідити взаємозалежність мови та культури, вивчають мовні одиниці як засіб збереження та вираження менталітету носіїв мови. Одним із завдань когнітивної науки є опис реальних процесів когнітивної діяльності людини і оцінки того, що виникає в результаті концептуальних структур свідомості в їх співвідношенні зі світом і діяльністю людини. Багато учених цікавляться співвідношенням і взаємодією когнітивних структур знання і формальних структур мови, культурною специфікою, що лежить в основі формування значення окремого слова і інтерпретації сенсу окремого висловлювання за допомогою тієї або іншої знакової системи. Науковцями, що вивчали дану проблему є В. Гумбольдт, Л. Вайсгербер, Б. Уорф, А. П. Бабушкін, М. М. Болдирев, О. С. Кубрякова, М. В. Нікітін, Ю. С. Степанов, А. Вежбицка, Р. Джекендофф, М. Джонсон, Ван Дейк, а також І. О. Мельчук, З. Д. Попова, К. В. Рахиліна, В. І. Карасик, Р. І. Розіна, Й. А. Стернін, та ін. Дослідження присвячене лінгвокультурному та етимологічному аналізу номінативного поля французького концепту *LA FOI*, британського *FAITH* та українського *VIPA*. Проблема співвідношення мовних і немовних знань є актуальною, оскільки між концептами і засобами їх мовної репрезентації немає однозначної кореляції. Об'єктом дослідження виступають лінгвістичні лексичні засоби репрезентації концепту *LA FOI* у французькій мові, *FAITH* у англійській та *VIPA* в українській, досліджуватиметься етимологія та номінативне поле. Вперше здійснюється аналіз даних концептів у різносистемних мовах.

Метою статті є виявлення способів номінації французького концепту *la foi*, британського *faith*, та українського *vipa*, встановлення особливостей актуалізації концептуальної інформації в плані її змісту і об'єму, яку несуть мовні одиниці, розгляд та аналіз етимології ключових лексем, виявлення зміни об'єму концепту в історії мов. Матеріалом для дослідження послужили дані словників синонімів, синонімів і антонімів, етимологічних словників і тезаурусів, досліджувались як друковані словники так і електронні версії. Лінгвістичні методи, що використовуються для опису лексичної і граматичної семантики мовних одиниць стають методами лінгвокогнітивного дослідження. Концепти внутрішньо організовані за польовим принципом і включають чуттєвий образ, інформаційний зміст і інтерпретаційне поле. Концепти мають національні особливості змісту і структури; можливі ендемічні концепти, можлива лакунарність концепту. В. Гумбольдт [4] розумів мову як вічно змінне історичне явище, безпосередньо взаємопов'язане з духом народу. Мовний процес трактувався ним в контексті свідомості, культури і соціальної дійсності. Він визнавав дію сили духу за допомогою мови на розвиток людини, культури, цивілізації, освіти і науки. Культура отримує своє безпосереднє віддзеркалення в мові. Ідеї Гумбольдта продовжував розвивати Л. Вайсгербер [3], який у 1929 році у своїй монографії «Рідна мова і формування духу» вказував на першочергову роль мови на формування у людини єдиної картини світу. Основною його ідеєю був взаємозв'язок мовних знаків і понятійних когнітивних засобів, які мають в своєму розпорядженні носії мови, у міру того, як кожен носій мови вивчає словник, всі члени мовного співтовариства опановують когнітивні засоби. Центральне місце в концепції мовної картини світу Вайсгербера займає категорія *Wortens der Welt* (вербалізації світу), його образ мовної картини світу виглядає

**НАУКОВІ ЗАПИСКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
«ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»**

Серія «Філологічна»

Збірник наукових праць

Випуск 60

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2016

УДК 81.161.2+
81.111
ББК 81.2 Укр. +
81.2 Англ.
Н 34

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 8 від 25 лютого 2016 року)*

*Збірник затверджено постановою президії ВАК України
від 22 квітня 2011 року № 1-05/4*

Редакційна колегія:

Архангельська А. М., доктор філологічних наук, професор;
Білоус П. В., доктор філологічних наук, професор;
Вокальчук Г. М., доктор філологічних наук, доцент;
Пасічник І. Д., доктор психологічних наук, професор;
Поліщук Я. О., доктор філологічних наук, професор;
Тищенко О. В., доктор філологічних наук, професор;
Хом'як І. М., доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВШ України;
Яворська Г. М., доктор філологічних наук, професор.

Н 34

Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць / укладачі: І. В. Ковальчук, О. Ю. Костюк, Л. М. Коцюк. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. – Вип. 60. – 330 с.

У збірнику містяться статті, присвячені проблемам сучасного мовознавства та порівняльного літературознавства, а також методиці навчання іноземних мов. Збірник рекомендовано науковцям, викладачам, студентам-філологам і всім, хто цікавиться філологічною наукою.

УДК 81.161.2+
81.111
ББК: 81.2 Укр. +
81.2 Англ.

Адреса редколегії:

*35800, Україна, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2,
Національний університет «Острозька академія»,
факультет романо-германських мов*

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2016
© Автори, 2016

ЗМІСТ

КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

<i>О. У. Костиук, Л. І. Лущай</i> TASK-BASED LANGUAGE TEACHING AS AN EFFECTIVE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE STUDIES	3
<i>Т. Рувоварчук</i> GRUNDLAGEN INTERKULTURELLER KOMMUNIKATION	5
<i>Н. В. Самоїленко</i> DEVELOPING ACADEMIC WRITING IN INTERCULTURAL UNIVERSITY SETTINGS: KEY FEATURES, EFFICIENCY AND CHALLENGES	7
<i>Л. Шнирowska</i> COGNITIVE GROUND OF PHONETIC PRIMING IN MONO- AND BILINGUALISM	10
<i>Ю. І. Беє, М. Г. Палазнюк, В. П. Юркова</i> ПОЄДНАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	13
<i>О. В. Бешлей</i> ПОНЯТТЄВА СКЛАДОВА КОНЦЕПТУ YOUTH	16
<i>С. Л. Браїченко</i> НЕПОПУЛЯРНІ ЧОЛОВІЧИ ОСОБОВІ ІМЕНА МЕШКАНЦІВ ОДЕЩИНИ	19
<i>Т. Є. Бублик</i> МЕТАФОРИ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ У КОНЦЕПТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ МЕДИТАТИВНИХ ПРИТЧ	21
<i>І. В. Ганжа</i> ХЕДЖ-МАРКЕРИ У ДИСКУРСІ ВЕРХОВНОГО СУДУ США	24
<i>І. В. Герасимчук</i> CAT TOOLS IN TRANSLATION	27
<i>О. П. Демиденко</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ТИПАЖИ БРИТАНЦІВ ТА УКРАЇНЦІВ У ЛІНГВОСЕМІОТИЧНОМУ АСПЕКТІ	28
<i>М. Ю. Іванченко</i> РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ НЕСПРОМОЖНОСТІ В ІДІОМАТИЧНИХ ВИРАЗАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	32
<i>Н. К. Кобиленко</i> КОРЕЛЯЦІЯ ПОНЯТЬ КОНЦЕПТ І СИМВОЛ У КОГНІТИВНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	35
<i>Л. М. Коцюк, О. О. Пелипенко</i> КЛАСИЧНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ПОМИЛОК У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	37
<i>Н. І. Лютицька</i> ЕТНІЧНІ СТЕРЕОТИПИ У СИТУАЦІЇ МІЖЕТНІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО МАС-МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ)	40
<i>Ю. О. Матвій-Лозинська</i> МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ЗМОДЕЛЬОВАНИХ ПРОФЕСІЙНИХ СИТУАЦІЯХ СФЕРИ ТУРИЗМУ	42
<i>Л. М. Нікітюк</i> МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У РІЗНОРІВНЕВИХ ГРУПАХ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	44
<i>О. С. Олійник</i> ПРАВОВА КАРТИНА СВІТУ В ЛІНГВОКОГНІТИВНОМУ ВИСВІТЛЕННІ	47
<i>В. К. Омельчук</i> СУДОВА ПРОМОВА ЯК БАЗОВЕ ПОНЯТТЯ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ЮРИДИЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	50
<i>І. В. П'янкoвська</i> ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ПЕРЕВЕРНЕНОГО НАВЧАННЯ» У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЛЕКСИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»	52
<i>І. Ю. Підгородецька</i> «СПІЛКУВАННЯ» І «КОМУНІКАЦІЯ» (ДО ПРОБЛЕМИ ОКРЕСЛЕННЯ ПОНЯТЬ)	56
<i>А. С. Птушка</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	58
<i>С. П. Сборик</i> КОГНІТИВНИЙ СТИЛЬ АВТОРА: СТРАТЕГІЯ ДИНАМІЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ ПРОСТОРУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	59
<i>О. С. Сокирська</i> ВЗАЄМОДІЯ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИХ І ПРОСОДИЧНИХ ЗАСОБІВ У ВИРАЖЕННІ ВІДМОВИ В АНГЛІЙСЬКОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ	62
<i>О. А. Соловейова</i> СТРУКТУРА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОСЕМАНТИЧНИХ ПОЛІВ БІНАРНИХ КОНЦЕПТІВ «ДОБРО-ЗЛО» СУЧАСНИХ АРАБСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	65
<i>О. Г. Сторчак</i> СЕМАНТИКА ПОНЯТТЄВОГО КОМПОНЕНТУ КОНЦЕПТІВ HEAVY/ ВАЖКИЙ І LIGHT/ ЛЕГКИЙ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ	68

<i>Т. В. Угрин</i> LE FONCTIONNEMENT ET LA TYPOLOGIE DES REPRÉSENTATIONS INTERCULTURELLES	71
<i>Д. О. Чистяк</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ В ДІАХРОНІЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ	73
<i>Н. А. Чумак</i> ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ГІБРИДНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ	75
<i>Л. Б. Шутак</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕТАФОРИ: КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНИЙ АСПЕКТ	77
<i>М. О. Шутова</i> ЕТНОКУЛЬТУРНІ ФРАЗЕОСТЕРЕОТИПНІ ПРОФІЛИ ПОРТРЕТНОЇ ПРИВАТНОСТІ АНГЛІЙЦІВ	79

ЛЕКСИЧНА, ФРАЗЕОЛОГІЧНА ТА ФРЕЙМОВА СЕМАНТИКА

<i>D. F. Mouines</i> GLISSEMENTS DE SIGNIFIANCES ET REPRESENTATIONS INCONSCIENTES DANS LE ROMAN DE DE NINA BOURAOU «MES MAUVAISES PENSEES»	84
<i>Ya. M. Tagiltseva</i> COLOUR TERMS IN CROP PRODUCTION DISCOURSE OF MODERN ENGLISH	87
<i>І. М. Аніщенко</i> ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ІНОЗЕМНА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ»	89
<i>І. М. Бабій</i> МАНІФЕСТАЦІЯ ОБРАЗНО-СИМВОЛІЧНИХ УЖИВАНЬ НАЗВ КОЛЬОРІВ У ХУДОЖНІЙ ПРОЗОВІЙ МОВІ	91
<i>Ю. Й. Бабчук</i> СЕМАНТИЧНІ ТА ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИГ УКІВ В КВАЗІСПОНТАНОМУ МОВЛЕННІ	94
<i>О. О. Бердіна</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ДІЕСЛІВ З ГРАДАЦІЙНОЮ СЕМАНТИКОЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	96
<i>І. А. Бехта, Ю. С. Головащенко</i> СЕМАНТИЧНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	100
<i>І. М. Білоус</i> ФРЕЙМОВА МОДЕЛЬ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ДИСКУРСУ ФІТНЕС-ЗАНЬЯТЬ	103
<i>В. В. Гамалія</i> МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ФОНЕТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ВАРІАТИВНОСТІ ФОНЕТИЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ОЗВУЧЕНОГО РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ	105
<i>І. О. Гаценко</i> ЗАГАДКА ЯК СПОСІБ МОВНОГО КОДУВАННЯ СВІТУ	108
<i>Н. О. Герцовська, М. Р. Фаркош</i> РОЛЬ СЛЕНГУ У МОВЛЕННІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	111
<i>О. С. Гринюк</i> ОМОНІМІЧНІ ВІДНОШЕННЯ ЯК ВИД ПАРАДИГМАТИЧНИХ ВІДНОШЕНЬ У СФЕРІ АФІКСАЛЬНИХ ПОХІДНИХ ІМЕННИКІВ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	113
<i>Т. М. Демкова</i> РОЛЬ ТА МІСЦЕ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В ЛІТЕРАТУРНІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ	116
<i>Н. А. Деркевич</i> МОДИФІКАЦІЯ ТВІРНИХ ОСНОВ УНАСЛІДОК ПРИЄДНАННЯ ДО НИХ НЕВІДОКРЕМЛЮВАНОВОГО ДІЕСЛІВНОГО ПРЕФІКСА	119
<i>О. О. Добрянчук</i> НІМЕЦЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КОМПОНЕНТОМ TEUFEL – ЧОРТ (ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ)	121
<i>Г. О. Довбня</i> СТРУКТУРА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ЛОКАТИВНОСТІ	124
<i>В. В. Дребет</i> СИНЕРГЕТИКА СЕМАНТИЧНОГО ДЕКОДУВАННЯ ІМЕННИКІВ У ПРОСТИХ ТА СКЛАДНИХ РЕЧЕННЯХ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ	128
<i>Ж. А. Дягілева</i> ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ЕТНІЧНИХ СТЕРЕОТИПІВ У НІМЕЦЬКИХ ГУМОРИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ: СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ	132
<i>О. В. Дядченко</i> ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	134
<i>Н. М. Єрмакова</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ДЕРИВАТАМИ EVRISEMI THING	137
<i>В. М. Жуковський, К. В. Сімак</i> РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	141
<i>О. І. Заграновська</i> ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ МОВЛЕННСВИХ АКТИВ ПОХВАЛИ ТА КОМПЛІМЕНТУ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОГО ТА АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ)	144

<i>Г. Д. Заньковська</i> ІНТЕГРАТИВНИЙ ПРЕДМЕТНО-АКЦІОНАЛЬНИЙ ФРЕЙМ КОНЦЕПТУ КОНФЛІКТ	146
<i>І. Ф. Ісаєва, Н. М. Сабанська</i> ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ТОЛІОНІМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	149
<i>Т. М. Князь</i> НАЗВИ ТВАРИН У ЛЕКСИЧНОМУ НАПОВНЕННІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ СТАНУ ЗАМОЖНОСТІ	152
<i>Р. С. Коваль</i> НАЙМЕНУВАННЯ ЗАСОБІВ ТА МЕТОДІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ	154
<i>Т. Б. Козак</i> METHODEN IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT	157
<i>В. В. Компанієць</i> ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО КОМПОНЕНТУ У ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ЛЮДИНИ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ)	159
<i>В. Г. Костенко</i> ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ РЕКЛАМИ	162
<i>В. А. Котвицька</i> СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗМІШАНИХ КОМПЗИТ З КОМПОНЕНТАМИ-АНГЛІЦИЗМАМИ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	165
<i>О. А. Крижко</i> ДЕФІНІЦІЇ СЕМАНТИЧНОЇ СУТНОСТІ ЗООМОРФНОГО КОМПОНЕНТА У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	168
<i>І. В. Кузнєцова</i> СЕМАНТИЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ТЕМАТИЧНІ ГРУПИ У АНГЛІЙСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ	170
<i>І. О. Купіна</i> РІЗНОАСПЕКТНІСТЬ ДЕФІНІЦІЙ КАТЕГОРІЇ ГРАНИЧНОСТІ В МОВНОМУ ПРОСТОРІ	172
<i>Н. Ю. Куравська</i> СЕМАНТИКА ПРЕВЕНТИВА ТА ЗАСОБИ ЙОГО ВИРАЖЕННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	175
<i>Л. О. Лисенко</i> СТРУКТУРА І ЗМІСТ КОНЦЕПТУ «ПОГОДА» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	178
<i>Н. В. Домінська</i> МЕТОДИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У РІЗНОРІВНЕВИХ ГРУПАХ	180
<i>Т. О. Луковенко</i> СКЛАДЕНІ ТЕРМІНИ ЯК ЗАСІБ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ НОМІНАЦІЇ У ГАЛУЗІ ГОМЕОПАТІЇ	182
<i>О. Матвіяс, О. Романчук, Н. Базиляк</i> КОМПЛЕКСНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У ТЕРМІНОЛОГІЧНІЙ СИСТЕМІ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ	184
<i>Н. О. Моїсєєва</i> ОЦІННІСТЬ НЕОЛОГІЗМІВ-КОМПЗИТ У НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ПОЛІТИЧНОЇ ТЕМАТИКИ	187
<i>А. О. Москаленко</i> ЖАРГОНІЗМИ В ПУБЛІЦИСТИЦІ ЯК ПРОЯВ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ	189
<i>С. В. Мясодєдова</i> СЕМАНТИКО-ГРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕПРЯМИХ РЕКВЕСТИВІВ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ)	193
<i>Н. В. Науменко</i> СТИЛЬОВА ВАРІАТИВНІСТЬ У ТВОРЕННІ ПОЕТИКИ ДІТЯЧОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ Т. С. ЕЛШОТА «КОТОЗНАВСТВО ВІД СТАРОГО ОПОСУМА»)	196
<i>О. І. Новицька</i> НАЗВИ СТРАВ ІЗ М'ЯСНИХ ПРОДУКТІВ У ГОВІРКАХ ПІДГАЄЧЧИНИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	200
<i>Л. В. Олійник</i> СИНОНІМІЯ В НІМЕЦЬКОМУ МОЛОДІЖНОМУ СЛЕНЗІ	204
<i>В. К. Омельчук</i> МОДЕЛІ СЛОВОТВОРУ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ БРИТАНСЬКОГО ВАРІАНТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (НА ПРИКЛАДІ СУДОВИХ РІШЕНЬ ВЕРХОВНОГО СУДУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ)	207
<i>Л. І. Пац</i> СЛОВЕСНІ СЕМАНТИЧНІ ОПОЗИЦІЇ В СИСТЕМІ ПАРАДИГМАТИЧНИХ ВІДНОШЕНЬ	209
<i>О. В. Поздняков</i> МОДЕЛЬ КОРЕНЕВИХ СЛІВ ЯК СПОСІБ УТВОРЕННЯ НІМЕЦЬКИХ МОЛОДІЖНИХ СЛЕНГІЗМІВ	212
<i>С. В. Помирча, Т. С. Бельська</i> ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ АМУНІЦІЇ ТА ЖІНОЧИХ ПРИКРАС ЯК ВИЯВЛЕННЯ ЕТНОПСИХІЧНИХ РИС ПЕРСОНАЖІВ У РОМАНІ О. ЛЬЧЕНКА «КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ...»	214
<i>В. А. Птуха</i> МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА АНАЛІЗУ НОМІНАЦІЙ ОДЯГУ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ СЕМАНТИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	216
<i>К. С. Радіонова</i> ЗООНІМИ У СТІЙКИХ КОМПАРАТИВНИХ ОДИНИЦЯХ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО СВІТУ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, ФРАНЦУЗЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ МОВАХ	220

6	<i>В. И. Рахуба</i> СЛОВСОЧЕТАНИЯ АТРИБУТИВНОГО ТИПА В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ	223
9	<i>О. О. Решетняк</i> ПАРАДИГМА СИМВОЛЬНИХ ЗНАЧЕНЬ БІБЛОНІМА ЄРУСАЛИМ	225
12	<i>Ю. Г. Рожков</i> ПРОЦЕСИ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ТЕРМІНОЛОГІЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	227
14	<i>О. Г. Сошко</i> ВНУТРІШНІ РИСИ ЛЮДИНИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКИХ, НІМЕЦЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ КОМПАРАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ОНІМНИМ КОМПОНЕНТОМ	229
17	<i>Л. В. Суховецька</i> ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ СКЛАДОВОЇ «СПОСІБ» НА ТЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОВЛЕННЕВОГО АКТУ ПОРАДИ	232
19	<i>С. Тяньш</i> ЛЕКСИКА ТУРЕЦЬКОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ В СФЕРЕ КУЛЬТУРЫ	235
21	<i>Н. В. Таценко</i> ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНЕ ПРОФІЛЮВАННЯ ПОНЯТІЙНОГО МОДУСУ КОНЦЕПТУ «ЕМПАТІЯ»	237
22	<i>Т. Н. Удилова</i> ХАРАКТЕРИСТИКА СРАВНИТЕЛЬНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ С АНТРОПОЦЕНТРИЧЕСКИМ КОМПОНЕНТОМ ВО ФРАНЦУЗСКОМ ЯЗЫКЕ	240
25	<i>Ю. Г. Федорова</i> МОВНІ ІННОВАЦІЇ ІЗ ПОЗНАЧЕННЯМ ДІЯЧА	242
26	<i>О. Г. Хомчак</i> ФОРМУВАННЯ АСОЦІАТИВНО-ВЕРБАЛЬНОЇ МОДЕЛІ КОНЦЕПТУ СВЯТО	245
28	<i>О. Д. Царук</i> СЕМАНТИЧНІ КОНСТИТУЕНТИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕРМІНА	247
30	<i>О. Я. Чепіль</i> КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ В ІДЕНТИФІКАЦІЇ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОГО СТАТУСУ КОМУНІКАНТА	249
32	<i>О. І. Чернікова</i> ГЕНЕРАТОРИ МЕМІВ У АНГЛОМОВНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	251
34	<i>Л. М. Шапошнікова</i> БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ЛЕЙТМОТИВ У ПРОЗІ ТОМАСА МАННА (НА ПРИКЛАДІ НОВЕЛИ «TONIO KRÖGER»)	254
36	<i>А. С. Шеаченко</i> РЕКОНСТРУКЦІЯ КОНЦЕПТУ INIQUIDAD/БЕЗЗАКОННЯ У МЕЖАХ АКЦІОНАЛЬНОГО ФРЕЙМУ (НА МАТЕРІАЛІ ІСПАНОМОВНОГО ТЕТУСТУ БІБЛІЇ)	256
38	<i>О. А. Шумейко</i> МОВНІ ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО: ТРАНСФОРМАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ	258
40	<i>О. М. Яницька, Т. В. Голуб</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ЕТИМОЛОГІЧНА СТРУКТУРА НОМНАТИВНИХ ПОЛІВ ФРАНЦУЗЬКОГО КОНЦЕПТУ LA FOI. БРИТАНСЬКОГО FAITH ТА УКРАЇНСЬКОГО ВІРА	262
42	<i>Н. Р. Яцик</i> ЯВИЩЕ СИМВОЛІЧНОЇ СИНОНІМІЇ ТА АНТОНІМІЇ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)	265

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

44	<i>Ellen Tunda, Nataliia Bondar</i> INNOVATIVE METHODS OF CREATING A FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE CULTURE	268
46	<i>Т. В. Гросевич</i> «ЙОГО СІМ'Я» АНАТОЛІЯ ДІМАРОВА В ЖАНРОВІЙ ПАРАДИГМІ СІМЕЙНОГО РОМАНУ	271
48	<i>Т. І. Деркач-Падясек</i> ПРАКТИЧНІ СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ КЛАНЗА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	274
50	<i>Л. В. Зелінська</i> КНИГА Ф. НІЦШЕ «НАРОДЖЕННЯ ТРАГЕДІЇ З ДУХУ МУЗИКИ»: АРІЙСЬКА ІДЕЯ, РОСІЙСЬКИЙ РЕЗОНАНС	277
52	<i>О. М. Калига, С. І. Поворожнюк</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	281
54	<i>Н. О. Лисенко</i> ЗАСТОСУВАННЯ ФОРУМІВ І ЧАТІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИКЛАДАННІ МОВНИХ ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМ- ІНОЗЕМЦЯМ	283
56	<i>І. В. Міщинська</i> ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСИВНОГО АНАЛІЗУ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ Р. ЧАНДЛЕРА ТА Д. ХЕММЕТА)	285
58	<i>В. В. Прима</i> ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ПУТІВНИКАХ ПО УКРАЇНІ (У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ПОДІЙ)	287
60	<i>В. В. Рибенюк</i> ШЛЯХИ ТА ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	289
62	<i>І. М. Свириденко</i> ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ	293

<i>Г. І. Слиш</i>	
СОЦІАЛЬНА НОВИНА: ВІД ТЕКСТУ ДО ДИСКУРСУ	295
<i>О. С. Чистякова</i>	
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	297
<i>О. В. Шевченко</i>	
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНЕ ПОНЯТТЯ	299
<i>Л. М. Штохман</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВУЗІ	301

КОРПУСНІ ТА ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОПИСУ МОВНОЇ СИСТЕМИ ТА ТЕРМІНОЗНАВСТВА

<i>Я. В. Андрейко</i>	
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ВІДНОШЕННЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ	305
<i>Ю. О. Березіна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ФОНЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ ВІРШОВАНОВОГО ОПОВІДАННЯ «КОРОЛЬ РОТЕР»	307
<i>О. І. Дуда</i>	
СЕМАНТИЧНА ЄДНІСТЬ ТЕРМІНА ЯК МОВНОГО ЗНАКА (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ)	310
<i>О. В. Єрченко</i>	
МЕХАНІЗМИ КОМПРЕСІЇ КОМПОЗИЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АНОТАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АМЕРИКАНСЬКИХ НАУКОВИХ МЕДИЧНИХ СТАТЕЙ)	312
<i>С. О. Тарасова</i>	
ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ДУРЕНЬ» В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ	315
<i>І. Ю. Шепельська</i>	
ПРОБЛЕМИ НЕПРАВИЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ КЕЙГО В ОФІЦІЙНО-ДИЛОВОМУ СТИЛІ ЯПОНСЬКОГО УСНОГО МОВЛЕННЯ	318
<i>Л. В. Щигло</i>	
КОРПУСОЗОРІЄНТОВАНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНОЇ СИСТЕМИ: ОСНОВНІ ВЕКТОРИ	321